

Politikai kapcsolataink az arab világ országaival

Hóvári János helyettes államtitkár beszéde a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

Arab Tagozatának tisztújító ülésén

(Budapest, 2012. május 17.)

Külpolitikánk a globális nyitás szellemében a korábbi évekhez képest jóval nagyobb figyelmet fordít az afrikai és a közel-keleti régióra, amit kapcsolatrendszerünk erősödése, kereskedelmi forgalmunk növekedése, egyezményes kapcsolataink szélesedése pozitívan igazol vissza. Hazánk láthatósága érdemben nőtt, megítélése pedig igen pozitív, ami európai és transzatlanti kapcsolatrendszerünkben is jelentős hozadékkal bír. Az arab világ és Irán felé irányuló exportunk 2011-ben mintegy 2,6 mrd USD-t ért el.

Észak-Afrika, a Közel Kelet és az Öböl államaival politikai kapcsolataink barátiak, kiegyensúlyozottak, és dinamikusan fejlődnek. Külképviseleti hálózatunk a térségben igen kiterjedt, diplomáciai jelenlétünket tekintve élen járunk a velünk hasonló méretű EU tagállamok sorában. Ez óriási lehetőség tájékozódási képességeinket illetően éppúgy, mint láthatóságunk növelése, pozitív ország-kép kialakítása szempontjából.

Politikai kapcsolataink az észak-afrikai és közel-keleti térség országaival több évtizedes problémamentes múltra tekintenek vissza, azokat jól működő, rendszeres kontaktusok jellemzik. Rendszeres az együttműködés külügyminisztériumi felsővezetőink között, szakmai kérdésekben pedig több országgal is szorosabb munkakapcsolat alakult ki. Külügyminiszteri, miniszterelnöki és államfői szinten minden oldalról rendszeresen keressük a személyes találkozók lehetőségét kétoldalú látogatások útján, a multilaterális fórumok margóján.

A hagyományos kétoldalú együttműködésünk euro-atlanti integrációnk megvalósulása nyomán számos új elemmel egészült ki. A közös érdekek beazonosítására, a kapcsolatok bővítésére felhasználhatók az euro-atlanti szervezetek térséghez kötődő kezdeményezései, köztük az EU Szomszédságpolitikájának déli dimenziója (melyhez a szomszédságpolitikai pénzügyi eszköz fontos forrásai társulnak, így jelentős költségvetéssel bíró térségbeli fejlesztési projektjeivel lehet érdekes a hazai gazdasági szereplők számára). Az Unió a Mediterrán Térségért (mely elődjéhez, a Barcelonai Folyamathoz viszonyítva pragmatikusabb, project-központú együttműködést irányoz elő, és fejlesztési terveit a magántőke jelentős mértékű bevonásával valósítja meg). Az Anna Lindh Alapítvány a Kultúrák Közötti Párbeszédért (civil szervezeteket összekötő, de kormányzati támogatással és részleges kontrollal működő szervezet, melyben hazai NGO-ink igen aktívan és sikeresen szerepelnek, s ez szponzorok számára nagyon jó megjelenési, reklám lehetőséget biztosíthat), a NATO Mediterrán Dialógusa vagy a Forum for the Future kezdeményezés. Az Euro-Mediterrán Parlamenti Közgyűlés parlamenti képviselőinket, a Helyi és Regionális Önkormányzatok Euro-mediterrán Közgyűlése önkormányzati vezetőinket hozza egymáshoz

közelebb, és ez is táptalaja lehet gazdasági vonatkozású, közös érdeklődésre számot tartó elképzelések felvetésének.

Egyezményes rendszerünk az ország-csoporttal jól kidolgozott: gazdasági egyezmények széles körére építhetünk, s ennek folyamatos továbbfejlesztését folyamatosan szorgalmazzuk (kettősadóztatás elkerülése, beruházás-védelem. E téren jelenleg dinamikus haladunk előre az Öböl-országok vonatkozásában. A Külügyminisztérium hangsúlyt helyez arra, hogy új nemzetközi szerződések) kezdeményezéséhez a megfelelő politikai szándékot a partnernél is elérje. Gazdasági egyezményeinken túl szektoriális megállapodások széles köre segíti az előrehaladást az oktatási, a tudományos, a technológiai, mezőgazdasági stb. együttműködés terén. Nagyköveteink a gazdasági diplomáciát kiemelt feladatuknak tekintik, a külgazdasági szakdiplomáttal szorosán együttműködve, illetve ahol nem működik ilyen, annak feladatkörét is jelentős részben felvállalva magas szintű kapcsolatainkban következetesen jelenítik meg a magyar gazdasági érdekeket. Az arab tavasz mélyreható változásokat indított el a térség országaiban, és felvetődik a kérdés, hogy ez milyen mértékben érinti a most leírt jól működő kapcsolatrendszert, személyes kapcsolati köröket? Az arab tavasz nyomán pozícióink a térségben még inkább megerősödtek: megtaláltuk a hangot az új mérsékelt iszlamista vezetőkkel, és építjük kapcsolatainkat velük.

A magyar politikai vezetés és a kormányzat részéről az arab tavasz időszakában adott reakciók – EU elnökségünk során igencsak a figyelem középpontjában álló, gyors fellépést igénylő, mégis nagyon kiegyensúlyozott és konstruktív állásfoglalásaink – partnereinknél pozitív visszhangra találtak. Nyugati szövetségeseink szemében is komoly elismerést szerzett líbiai diplomáciai szerepvállalásunk. Tripoli nagykövetségünk 2011 elejétől a mai napig helyi EU elnökségi funkciót lát el, aminek különösen nagy jelentősége volt a fegyveres konfliktus időszakában: ekkor Horvátország, Olaszország, Görögország, Kanada és az USA képviselőjét is átvállaltuk Líbiában, és folyamatos közvetlen információforrást biztosítottunk az európai tagállamok és az Európai Külügyi Szolgálat számára. A líbiai fél szemében valóban jelentős bizalmi tőkét kovácsoltunk magunknak: hazánkról utcát neveztek el Tripoliban, Martonyi János külügyminisztert pedig 2011. decemberi, üzleti delegáció kíséretében tett látogatása során pedig magas szinten és igen széles körben fogadták.

A demokratikus átmenet során szerzett tapasztalataink átadására irányuló kezdeményezéseink – már csak történelmünk okán is – növelte hitelességünket arab partnereink szemében, és igen pozitív – számos nyugati partnerünk hasonló kezdeményezéséhez képest jóval pozitívabb – visszhangra talált. Intenzíven dolgozunk azon, és a hazai szereplőket is biztatni szeretnénk arra, hogy ezt a bizalmi tőkét gazdasági szempontból is kamatoztassuk

Az Öböl Együttműködési Tanács (ÖET) országai kiemelt jelentőséggel bírnak gazdasági-kereskedelmi kapcsolataink szempontjából, és a régió nyújtotta lehetőségeket az elmúlt időszakban elkezdjük a korábbinál jóval dinamikusabban kiaknázni. A KÜM aktív ösztönzése nyomán bővült az ÖET tagállamokkal aláírt gazdasági témájú nemzetközi megállapodásaink köre, továbbiak megkötését pedig folyamatosan szorgalmazzuk.

Kiemelkedik a szervezet vezető hatalmával, Szaúd-Arábiával való együttműködésünk látványos fellendülése az utóbbi hónapok során, amely javítja országunk megítélését, szilárdítja a hazánk iránt táplált üzleti és befektetői bizalmat. Orbán Viktor miniszterelnök 2011. októberi rijádi látogatásának folytatásaként számos szaktárca felvette szaúdi partnerével a munkakapcsolatot és több gazdasági célú látogatásra is sor került. Az EAE-vel is intenzívek kapcsolataink. Az ÖET országokkal folytatott kereskedelmünk volumene 2009 óta több, mint kétszeresére nőtt, túlnyomó magyar aktívummal. (Kivitelünk 2009-ben 985,5, 2010-ben 1093,4, 2011-ben pedig 2281,7 millió USD; elhanyagolható mértékű import mellett.)

Szintén sürgetjük, és a hazai tárcaközi együttműködés koordinálása útján is igyekszünk elősegíteni, hogy figyelemreméltó projekteket, üzleti és befektetési lehetőségeket kínáljunk azon közel-keleti és Öböl térségbeli gazdasági köröknek, amelyekhez diplomáciai úton politikai kapcsolatainkat már kiépítettük, és amelyek világviszonylatban is jelentős tőkeerejük folytán érdemben tudnák pozitívan befolyásolni a magyar gazdaság folyamatait.